

(א) פסחים מצ: חולין כה: מעשרות פ"ה מ"ו (ב) חולין פ"א (ג) א (מנחות כט) (ד) ר"ש (ה) ויבמות פה: פ"א, ו' ע"ג

גליון הש"ס

גמרא א דמאי אבשרי שבשרי. ע"י שער המלך ה"ב נדרסת פ"ו הל"ד:

הגהות הב"ח

(א) רוב' ד"ה לא לרבה וכו' שאר משקין כגון יין ושתן כיון דניחא ליה ממילא כ"ל ומינה מיתא נמחק: (ב) בא"ד ושנתא על חשבון טפי. כ"ג והא דבעי כפי המוכר את הבית דף טו ע"ב מי גשמים שחיבב עליון להלוות את האלטרובלין מנהו להשכיר את הורשים כ"ד קשה ללא מני למומר דמיירי בחיבב עליון ממחלה להיות משקין:

מוסף רש"י

ומצא כדו מדתו. ולא יומר, שם מלא יומר הכל מורים שחיה לעשר שהמים כאן יין (חולין כה). פטור. מלגש, שחיה אין כאן אלא מים, שלא מלא אלא כדו מדתו, ואע"ג דחומותיה ועומתא חמרא, קיוהא דפירא בעלמא הוא דעילי ביה (פסחים טב). הוילא ולא נוסף בו מלגש ע"פ שם בו טעם יין אלו כלם (חולין כה). ור' יהודה מחייב. בחמשה, דכוליה פירא הוא (שם) דאיל תבר חומתא וטעמא (פסחים טב).

מוסף תוספות

א. ואין לומר דר"ש לפגם זה הוא דא"כ דאיכא למה מתבררין אם הוא פורג. רענו יום. ב. והנה כוס ראשון מקדשין עליו קידוש היום. ג. ואע"פ שאמרו (ע"ז ל) אין בו משום יין נסך, לפי שאין מנסכים כך אמרו, ולא משום גריעותו של יין. נמשך:

המוכר פירות פרק ששי בבא בתרא

המסמך. מים בשמרים פטור ממעשר: אכל וסר מכדי מדסו. פורתא לא פליגי רבנן עליה דר"י אלא מחייבין במעשר והוא הדין לזככת היין דהא רבנן חומרנא לית להו גבי מעשר דהא ככדי מדתו לא מחייבי אלא משום דחייבי ליה יין הוא דמחייבי ציותר מכדי מדתו והלכך

לגבי צורא פרי הגפן נמי חשיב: **להודיעך כחו דר"י.** דמחייב, ולהודיעך כחן דרבנן לא אילטרך למימני יותר מכדי מדתו דמילתא דפשיטא הוא דפטור דפורתא חמרא במיא טובא צטיל וליכא חידוש כלל לאשמעינן דפטרי רבנן ציותר ומילתיה דר"י חשיב חידוש גדול לתומרנא ואע"ג דליכא טעם יין מחייב: **שמרים שיש בהם טעם יין מהו.** לזככת היין, וצרייתא לא הוה שמיע ליה דאי הוה שמיע ליה הכי הוה ליה למימר הלכה כחכמים או אין הלכה כחכמים: **שמרים של פרוסה.** שנתא לתוכן מים ושנה ושיגש: **ראשון.** מים ראשונים (א) [שהכניסו והולילו] משם: **אסור לורים.** וכל הני חומרות בעלמא ניניהו מדרבנן ובמלא כדו מדתו מיירי: **שלישי מותר.** ואפילו יש בו טעם יין: **אף שלישי.** אסור אם יש בו נותן טעם: **ה"ג של מעשר ראשון אסור.** כלומר של מעשר שני תמד ראשון אסור לאכול חוץ לירושלים אבל מעשר ראשון דלויס מותר לורים וללא כרבי מאיר(ב): **הכי גרסינן של הקדש לעולם אסור ושל מעשר לעולם מותר:** **מעשר מאי.** שהפרש מפירות הלכותין מעם הארץ וקילו ביה רבנן משום דרוב עמי הארץ ממעשרין הן: **קדושים דמים.** שהקדיש חבית יין לנדק הבית וימכר ויקחו דמיו לרכי צדק הבית: **קדושים הגוף.** (א) [דחמירא] יין שהוקדש לנסכים ושמרים שלו אסורים בשביל מעט יין המעורב בו: **שם שאמרו לענין איסורן.** דבתרומה ראשון ושני הוי יין ושלישי הוי מים ושל מעשר הראשון יין והשני מים וכן כולן: **כך אמרו לענין הכשר דראשון ושני של תרומה חשוב נמי ואילו.** וכל זה חומרנא מרבנן הוא דמדאורייתא כולהו חשיבי מים בעלמא כדאמרן לגבי מעשר דמאי וכרבנן דלחכמים. וקבעי גמרא הכשר דמאי על איזה הכשר הו"כך לומר כך אמרו לענין הכשרן של מים או של יין הא תרתייהו מכשרי פירות לקבל טומאה ומאי נפקא לן מיניה אי הוי חמרא אי מיא: אי חמרא אכשורי מכשר. דכתיב (דברים לב) תשמה חמר וכתיב וכל משקה אשר ישמה וגו' (ויקרא יב): **לא לריבא.** כלומר לא נפקא לן מיניה אלא שתמדו להיא דתרומה ומעשר צמי גשמים דלריבי מחשבה אבל אי חשבינן ליה יין מכשרי בלא מחשבה דצמיים הוא דכתיב (שם) וכי יותן מים מנה יתן דניחא לי אף יותן דניחא ליה. ופרכינן וכיון דשפכיניהו האי גברא להני מי גשמים מננא שניטפו בו למנא דשמרים אחשביניהו ומכשרי ומאי נפקא לן מיניה ל"ש מעשר ולא שנה תרומה לעולם מכשרי: **שנתמד מאליו.** שפלו הגשמים לתוך השמרים והלכך בתרומה דראשון ושני חשיב יין לענין הכשר נמי מכשרי אבל שלישי דחשוב מים לגבי תרומה לענין הכשר נמי מי גשמים ניניהו ולא מכשרי ללא הוה זהו מחשבה: ופרכינן ואכתי מאי נפקא מיניה והא כיון דנגיד. מושך:

קמא קמא. ראשון ושני גלי דעמיה דניחא ליה שירדו גשמים לכאן לעולם אולי יקלטו טעם יין ושלישי לתרומה נמי מכשר ולא שנה יין ולא שנה מים אכשורי מכשרי ומה חילוק יש עדיין בהכשרן: **צפרה ששופה ראשון ראשון.** והלכך בשלישי ליכא שום מחשבה ולא מכשר שלישי דתרומה ושני דמעשר. ולא מני לתרומי בשנשפך ראשון ראשון דכיון דלא נשתהה שם כלל אלא נופל ונשפך אין ידוע לעולם מהו תמד שני או תמד שלישי: **אין אומר קידוש היום כו'.** משום הקריבהו נא לפחמן (מלאכי ב) דללקמן [ע"פ]. וצייני הראוי לזכך עליו צפה"ג קאמר דאע"ג דמזכרין עליו צפה"ג לקידוש היום מיהא לא חשיב ולקמיה בל הפרש איזה יין צה למעט: יין מגוה. תירוש: לא יצא. משום דכתיב הסך נסך ככר (במדבר כח) מילי דמשכרי: **ואם הביא כשר.** דליכא עיכוּבא. אי נמי הסך נסך מכל מקום וכיון דלנסכים לגבי קידוש חשיב לכתחלה ללא חמיר קידוש כניסוך:

הוא הדין אפי' ביתר מכדי מדתו נמי פליגי. והא דתנן כספיה

דמס' מעשרות (פ"ה מ"ו) היתר מכדי מדתו מפריש עליו ממקום אחר ולא פליגי עליה רבנן היינו ברמא תלתא ואתא ארבעה מקשה ר"י היכי פטרי רבנן ברמא תלתא ואתא תלתא ופלגא כיון דלית ביה צנותן טעם וקיי"ל צפ' בתרא דמס' ע"ז (דף עג.) דמין בשאלנו מינו צנותן טעם גבי טבל" וי"ל דלינו אלא קיוהא בעלמא ואין כאן נותן טעם וקעפרא בעלמא דמי וכן נראה מתוך פירוש ר"ש: **כל סברת חמרא הוא קיוהא בעלמא הוא.** מכאן הורה ר"ת דיעבד אס רחן עכו"ס חבית של שמרי יין דשרי ללא חמרא הוא אלא קיוהא בעלמא הוא:

שמרים של מעשר כו'. תימה צמאי מיירי הך בריתא אי צדי מדתו או אפי' רמא תלתא ואתא תלתא ופלגא לרבנן אפי' ראשון יהא מותר ואי ברמא תלתא ואתא ארבעה אפי' רביעי של מעשר יהא אסור וי"ל דמיירי שאין בהן טעם יין כלל אלא קיוהא בעלמא ומי"מ בהקדש החמירו לאסור עד שלישי ומיירי שלא הקדיש שמרים דאי הקדיש לעולם יהא אסור:

לא צריבא כגון שתמדו במי גשמים. תימה דהכא משמע שיש חילוק צין גשמים לשאר משקין ואיזה חילוק יכול להיות ציניהן ומה שפירש רבינו שמואל דצמיים צעין דניחא ליה ולא בשאר משקין כגון יין אפי' לא ניחא ליה מכשר דצמיים כתיב וכי יותן מים על זרע ואין נראה לרש"י דלא אשכח צמוס שיהא חשיבא חשיבות ציין מצמיים לענין הכשר ומאשר יצא עליו מים מפיקין הכשר לכל משקין וצפ"ק דפסחים (דף יח. ושם) איכא ללא מוקי וכל משקה אשר ישמה בכל כלי לענין הכשר וא"כ מנא ליה ללא צעין דניחא ליה ונראה לר"י דנגשמים צעין מרתי שיחשיב אותו מתחלה שיהו משקין ואח"כ צעין דניחא ליה אבל שאר משקין כגון (א) מים ויין ושמן כיון דניחא ממילא הן מכשירין אפי' לא יחשיב אותן להיות משקה אבל קשה מהא דתנן צמקת מכשירין (פ"ה מ"א) ומייתי לה צפ"ק דחולין (דף יג. ושם) המעלה פירותיו לגב מפני הכנימה וירד עליהם הטל אינן צבי יותן ואם לכן נתכוין רש"י הן צבי יותן אע"פ שלא החשיב אותו מתחלה להיות משקה (ב) ושם טל חשוב טפי להיות משקה ממי גשמים: **ונתמד מא"י.** נראה דהשתא איירי שפיר אפילו צמיים יפין שאינן מי גשמים דכיון שנתערבו בשמרים אין לראים להכשיר והא ללא קאמר אלא לפי שלא נזכר אמורא למעלה: **אי"ל במעושי יין מגתו כו'.** אין להוכיח מכאן דיין מבושל כשר לקידוש ומזכרין עליו צפ"ה מדלא קאמר למעוטי יין מבושל דלאו ראייה היא דאפילו אין מקדשין עליו לא מני למימר למעוטי יין מבושל דאם כן הוה ליה למימר אין מזכרין עליו צפ"ה אבל יש להציא ראייה מירושלמי דשקלים ודערבי פסחים דיין גמור הוא דאמר התם ארבע כוסות שאמרו יוראים ציין מבושל"ג חלמא מקדשין איין מבושל"ד וללא כפרש"י והר"ש שכתבו דיין מבושל מזכרין עליו שהכל דאישתני לגריעותא ואין להאריך כאן:

מודים
ואמאי איצטרך למימר: אמר רב פפא. אכא במאי עסקין. דאיצטרך למימר דמכשירין כגון דפרה הייתה שותה ראשון ראשון דהשתא לוי חשביניהו ונתמד מאליו ורס"א הואיל דלא חשביניהו דפרה שותה להו אין מכשירין אפי' איצטרך למימר דמכשירין

עין משפט נר מצוה

לח א ב מ"י פ"ג מהל' מעשר שני ה"ל: **לש ג מ"י פ"ה ה"ל:** טומאת אובלן שם: **בא ה ז ו ז מ"י פ"ג מהל' טומאת אובלן שם:** **בב ח מ"י שם ופ"ג מהל' מעשר שני הלכה י:** **בג ט י כ מ"י פ"ג מהל' טומאת אובלן הלכה ז:** **בד ל מ"י פ"ג מהל' מעשר שני ה"ל יב ופ"ג מהל' טומאת אובלן שם:** **בא ה ז ו ז מ"י פ"ג מהל' טומאת אובלן שם:** **בב ח מ"י שם ופ"ג מהל' מעשר שני הלכה י:** **בג ט י כ מ"י פ"ג מהל' טומאת אובלן הלכה ז:** **בד ל מ"י פ"ג מהל' שנת הלכה יד סגנו עשין פטו טו"ש ח"ח ס"ח רעב טע"א א ונכד אלפס פרק ערבי פסחים ד' קה"ל: **בזח מ מ"י פ"ו אסורי מצות הלכה ט' סגנו לאין שני:** **בזח מ מ"י פ"ג מהל' שנת הלכה ז' סגנו טו"ש ח"ח ס"ח רעב טע"א ז' סגנו פ"ג:****

רבינו גרשום

המתמד. ששופך מים בהוצגים: ומצא כדו מדתו פטור. ממעשר דמאי בעלמא ניהו: לא פליגי. דוראי חמרא היא: להודיעך כחו דר' יהודה. דאפי' ככדי מדתו מחייב משום דהייבא דרמא חלת כווי ואפיק חלת כווי תרי ופלגא נפיק ממיא ותו לא ואידך נבלע בהוצגים הואי דאפיק כמדתו חמרא איכא בהדיהו וחייב לרש: מהו. מבכרין עליון בורא פרי הגפן או לא: ראשון ושני שמוציאין מן התמד חשוב יין ואסור ליהנות מהן ושלישי מותר דאינו תרומה ומאי בעלמא ניהו: ושל הקדש חמור מכולם: בקדושת דמים. שהקדיש הדמים שיקחו מן אותו יין לא חמירי כולי האי ועד שלישי אסור ורביעי מותר. אבל אם הקדיש הגוף התמד לעולם אסור: כגון במעשר דמאי. ראשון אסור ושני מותר אבל מעשר דמאי לעולם מותר: לענין איסורן. דראשון ושני אסור אמרו לענין הכשירן. דראשון ושני דבר חשוב הוא ומכשר טפי לא חשוב ולא מכשר ורביעי: והשתא קשי לן הכשירין דמאי אי דמאי אכשורי מכשר והמרא נמי מכשר דחמרא מכשיר בין חשיב עליה לשתיה ובין לא חשיב עליה משום דחשיב הוי אבל מיא לא מכשיר בלא מחשבה והוה חומר בין בממים: לא צריבא כגון שתמדו בימי גשמים. דלא חשיבי אפי' הכי ראשון ושני מכשירין: לא צריבא. דאיהו לא רמא להו אלא מאליו נתמד שפלו לשם הגשמים דהשתא איהו לא חשביניהו למי גשמים ואפילו הכי אצטרבא למימר דמכשירין: והוה כיון דנגיד. מן התמד מי הגשמים קמא קמא אחשביה והואיל דאחשביניהו דראי מכשירין ואמאי איצטרך למימר: אמר רב פפא. אכא במאי עסקין. דאיצטרך למימר דמכשירין כגון דפרה הייתה שותה ראשון ראשון דהשתא לוי חשביניהו ונתמד מאליו ורס"א הואיל דלא חשביניהו דפרה שותה להו אין מכשירין אפי' איצטרך למימר דמכשירין

הואיל דחוו לשתייה: יין מגתו. שעדיין תירוש הוא ואינו תוסס כשהוא מתוק לא יביא לנסכים: אפי' לכתחלה נמי. מקדשין ביה קידוש היום של שבתות וימים

